

**Силабус курсу
Публічні фінанси**

**Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування**

**Освітньо-професійна програма - «Фінанси,
банківська справа та страхування»**

Рік навчання: 4, Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

д.е.н., професор Василь ДЕМ'ЯНИШИН

**Контактна
інформація**

h.honchar@wunu.edu.ua, +380973409395

Опис дисципліни

Дисципліна «Публічні фінанси» спрямована на формування теоретичних знань щодо сутності та особливостей функціонування публічних фінансів, діагностики їх стану, призначення бюджету держави як інструменту регулювання соціально-економічних процесів, формування і реалізації бюджетної політики, здійснення фіскального регулювання, організації бюджетного процесу на державному і місцевому рівнях, використання сучасних технологій бюджетування, управління публічними фінансовими ресурсами та набуття практичних навичок використовувати одержані знання для обґрунтування складних професійних рішень і вирішення проблем під час професійної діяльності в умовах невизначеності, ризиків та динамічних змін у сфері фінансів.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти функціонування публічних фінансів, формування і використання публічних фінансових ресурсів, формування і реалізації бюджетної політики, здійснення фіскального регулювання, організації бюджетного процесу на державному і місцевому рівнях, здійснення контролю у сфері публічних фінансів.

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи держави	Мати сучасне уявлення щодо сутності, функцій та особливостей функціонування публічних фінансів як важливої сфери фінансової системи, знати їх складові та визначати вплив фіскальної децентралізації на функціонування публічних фінансів; демонструвати навички обґрунтування рішень щодо визначення тенденцій функціонування публічних фінансів.	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
2/2	Тема 2. Бюджет держави як основна ланка публічних	Розуміти соціально-економічну сутність бюджету держави, призначення та роль як основної ланки публічних фінансів та	

	фінансів та інструмент державного регулювання	інструменту державного регулювання у забезпеченні сталого інклюзивного розвитку держави, знати складові частини бюджету, особливості бюджетної системи держави та бюджетного устрою	
2/2	Тема 3. Соціальні позабюджетні публічні фонди у складі публічних фінансів	Розуміти сутність і суспільне призначення соціальних позабюджетних публічних фондів, порядок формування та використання коштів соціальних позабюджетних фондів України	
2/2	Тема 4. Система управління публічними фінансами	Знати систему управління публічними фінансами та її складові; володіти методичним інструментарієм діагностування стану публічних фінансів, вміти виявляти проблеми функціонування державного і місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; розуміти специфіку та демонструвати навички обґрунтування рішень щодо управління публічними фінансами, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
4/4	Тема 5. Бюджетна політика сталого розвитку держави	Знати засади формування та реалізації бюджетної політики, розуміти дію фінансових методів, інструментів, важелів, особливості формування і функціонування механізму реалізації бюджетної політики; розуміти принципи, методи та інструменти фіскального регулювання; демонструвати навички визначення фіскальних ризиків, оцінювання їхнього впливу та обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії фіскальних ризиків	
2/2	Тема 6. Система стратегічного та середньострокового бюджетного планування як основа бюджетної політики держави	Знати порядок та особливості стратегічного та середньострокового бюджетного планування в системі управління публічними фінансами, вміти аналізувати й інтерпретувати фінансову інформацію, яка використовується під час бюджетного планування.	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
6/6	Тема 7. Технології бюджетування	Вміти застосовувати сучасні технології бюджетування у бюджетному процесі на державному та місцевому рівнях та інструменти інклюзивного, проектного і транспарентного підходів під час управління бюджетними ресурсами.	

2/2	Тема 8. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади	Знати організаційні засади, послідовність стадій та способи забезпечення прозорості бюджетного процесу, методи залучення громадськості до бюджетного процесу.	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
4/4	Тема 9. Бюджетний процес на державному рівні	Вміти застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для формування та аналізу основних документів, які використовуються у бюджетному процесі на державному рівні, знати послідовність стадій бюджетного процесу та основні функції його учасників	
4/4	Тема 10. Бюджетний процес на місцевому рівні	Вміти застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для формування та аналізу основних документів, які використовуються у бюджетному процесі на місцевому рівні, знати послідовність стадій бюджетного процесу та основні функції його учасників.	
4/4	Тема 11. Доходи бюджету держави	Розуміти соціально-економічну сутність та знати види доходів бюджетів, джерела та методи їх формування, вміти аналізувати та планувати доходи державного і місцевих бюджетів України; пропонувати обґрунтовані рішення щодо формування бюджетних ресурсів	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
2/2	Тема 12. Податкові фінанси як першооснова функціонування публічних фінансів	Розуміти сутність податкових фінансів як першооснови функціонування публічних фінансів та їх роль у фінансовому забезпеченні потреб держави	
2/2	Тема 13. Міжбюджетні відносини та система міжбюджетних трансфертів	Здатність виявляти й аналізувати причини фіскальних дисбалансів, розраховувати міжбюджетні трансферти та володіти інструментарієм здійснення бюджетного регулювання	
4/4	Тема 14. Видатки бюджету держави	Розуміти соціально-економічну сутність та знати види видатків бюджетів, форми та методи бюджетного фінансування; вміти аналізувати та планувати видатки державного і місцевих бюджетів України; володіти навичками розрахунку елементів видатків кошторису бюджетної установи та його складання; знати порядок здійснення публічних закупівель; пропонувати обґрунтовані рішення щодо використання бюджетних ресурсів	
4/4	Тема 15. Бюджетне забезпечення функцій держави	Знати порядок та особливості бюджетного забезпечення управлінської, оборонної, соціальної та економічної функцій держави, володіти навичками здійснення його аналізу та виявлення	

		проблем здійснення видатків на всіх рівнях бюджетної системи держави	
2/2	Тема 16. Публічні інвестиції	Розуміти роль публічних інвестицій як інструменту державного регулювання сталого розвитку та механізмом публічного інвестування; володіти навичками розрахунку та аналізу бюджетного інвестування, виявлення проблем його здійснення	поточне опитування, тестові завдання, практичні завдання
4/4	Тема 17. Проектний підхід в управлінні публічними фінансами	Розуміти сутність та необхідність застосування проектного підходу в управлінні публічними фінансами, знати порядок проектного фінансування сталого розвитку, володіти навичками розроблення інвестиційного проекту.	
4/4	Тема 18. Позикові фінанси у фінансовому забезпеченні потреб держави	Розуміти сутність позикових фінансів, вміти виявляти причини, оцінювати наслідки виникнення бюджетного дефіциту й пропонувати обґрунтовані рішення щодо пошуку джерел його фінансування; знати специфіку управління державним і місцевим боргом та вміти здійснювати його аналіз	
2/2	Тема 19. Фінансові ризики у сфері публічних фінансів	Розуміти сутність, знати види ризиків у сфері публічних фінансів, володіти навичками оцінювання їхнього впливу та обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії ризиків у сфері публічних фінансів.	
2/2	Тема 20. Організація та методика здійснення контролю в сфері публічних фінансів	Знати порядок та методика проведення контролю у сфері публічних фінансів; володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері публічних фінансів.	

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
2. Бюджетна система: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
3. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
- Гончар Г. П. Особливості формування доходів місцевих бюджетів. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 45 URL : <http://www.market-infr.od.ua/uk/45-2020>
4. Дем'янин В., Лободіна З., Горин В., Дем'янин В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 31–47.

5. Дем'янишин В. Сучасні вектори реформування управління державними фінансами в умовах модернізації фінансового механізму та фінансової системи України. *Світ фінансів*. 2021. № 2 (67). С. 51–65.
6. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Костецький В. В., Дем'янишин В. В. Напрями розвитку інформаційних технологій в управлінні публічними фінансами, державними фінансовими ресурсами та фінансовою безпекою суб'єктів господарювання державного сектору. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1. С. 58–70.
7. Казначейська система: підручник / за наук. ред. д. е. н., проф. А. І. Крисоватого, д. е. н., проф. О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 364 с.
8. Кириленко О., Жадан О. Підвищення прозорості та обґрунтованості використання бюджетних коштів. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С. 23–37.
9. Кізима Т., Лободіна З., Горин В., Кізима А. Поведінкові фінанси як методологічний концепт дослідження сфери публічних фінансів в Україні. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 8–21.
10. Крисоватий А. Воєнні реалії фіскального простору публічних фінансів України. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 8–30.
11. Крисоватий А. І. Новий прагматизм фіскалізації публічних фінансів. *Світ фінансів*. 2021. № 1. С. 10–23.
12. Крисоватий А. І. Парадигма податкових та позикових фінансів. *Вісник економічної науки України*. 2008. № 1 (13). С. 132–140.
13. Кучер Г. В. Державні фінансові ресурси : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 608 с.
14. Лободіна З. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 412 с.
15. Лободіна З. М., Булавинець В. М., Данильців Х. Т. Бюджетне фінансування освітніх послуг: сучасні тенденції та перспективи вдосконалення. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 12/2. С. 20–29.
16. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Березька К., Кізима А. Функціонування бюджетів участі: сучасний стан, тенденції модернізації та моделювання в умовах реформування публічних фінансів. *Вісник економіки*. 2022. № 4. С. 8–27.
17. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізима Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 4. С. 38–56.
18. Лободіна З., Корнацька Р., Нечепоренко В. Міжбюджетні трансферти як фінансовий інструмент зменшення диспропорцій та активізації регіонального розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 1 (74). С. 76–89.
19. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
20. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
21. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету» від 28.01.2002 р. № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#n17>.
22. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів» від 21.12.2022 р. № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0322-23#Text>.
23. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі» від 02.01.2019 р. №1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19>.
24. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету» від 25.08.2023 р. №465. URL:

25. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні» від 3.03.2020 р. № 94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094201-20#Text>.
26. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України. Станом на 20 травня 2020 року. / За заг. ред. Мацюка В. Я. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 312 с.
27. Нікіфоров П. О., Качур Т. І. Реалізація концепції поведінкових фінансів у дослідженнях трансформації сфери публічних фінансів. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2021. Вип. 830. С. 37–44.
28. Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
29. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року» від 17 листопада 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>.
30. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки» від 29.12.2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>.
31. Aziz H., Shah N. Participatory budgeting: Models and approaches. *Pathways Between Social Science and Computational Social Science*. Springer, Cham, 2021. P. 215–236. URL: <https://arxiv.org/pdf/2003.00606.pdf>.
32. Richard W. Tresch. *Public Finance: A Normative Theory: textbook*. 4th edition, Academic Press, 2022. 568 p.
33. Robert D. Lee Jr., Ronald W. Johnson, Philip G. Joyce. *Public Budgeting Systems: textbook*. 10th edition, Jones & Bartlett Learning, 2020. 575 p.
34. Romenska K., Chentsov V., Rozhko O., Uspalenko V. Budget planning with the development of the budget process in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18 (2). P. 246–260. URL: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/13617/PPM_2020_02_Romenska.pdf.
35. Rozhko O., Tkachenko N., Kovalenko Yu. Scientific and methodical approach to budget strategizing using the program-target method. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 2. № 33. P. 335–344. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2996>.
36. Williams D., Calabrese Th., Harju S. *A Theory of Participatory Budgeting Decision Making as a Form of Empowerment*. CUNY: New York, NY, USA, 2018. URL: https://academicworks.cuny.edu/bb_pubs/1166.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
2. Ціна держави – проєкт CASE Україна. URL: <https://cost.ua/>
3. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/>
4. Бюджети територіальних громад. URL: https://public.tableau.com/app/profile/ulead/viz/_16360623127390/sheet0

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Публічні фінанси» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування та тестування; заліково-модульне тестування та опитування; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; залік.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни.

Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальної шкалою) навчальної дисципліни «Публічні фінанси» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Опитування під час заняття (теми 1–10) – 4 бали за тему – макс. 40 балів.	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-12 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Опитування під час заняття (теми 11–20) – 4 бали за тему – макс. 40 балів.	Підсумкова модульна контрольна робота по 7-12 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Тренінг – макс. 100 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 25 балів.	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації ; -20% - захист презентації	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)

85-89	добре	В (дуже добре)
75-84		С (добре)
65-74	задовільно	Д (задовільно)
60-64		Е (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)